

LIBURUA

Begirada gurutzatu eta engaiatuak

GEREZI-DENBORA

MONTSERRAT ROIG

ITZULT: AMAIA APALAUZA OLLO

CONSONNI, 2024

AMAIA ALVAREZ URIA

Sorpresa ederra izan da Consonni argitaletxeak argitaratu berri duen liburua. Ez nuen ezagutzen Montserrat Roigen lana eta aurkikuntza harri-garria izan da, zinez. Batetik, Franco hil berritan argitaratu zelako estreinakozeleberria (1976an) eta garai hartako Bartzelona irudikatzen digulako begirada zorrotzez, alderdi sozioekonomiko eta politikokoak aletzen baitira bertan. Bestetik, familia baten historia ekartzen digulako, hainbat belaunalditako kideen argi eta ilunekin, baina, batez ere, kanpo begirada batetik ezagutzen ditugun pertsonaiak, gerora, barruko ahotsetik entzuteko aukera ematen digulako, horrela, gure begirada birkokatzen behartzen gaituela.

Natàlia Miralpeix, hamabi urte Frantzia eta Ingalaterran bizi ondoren, Bartzelonara bueltatuko da. Diktadura fran-

kistak Julián Grimau atxilotu zuenean –1962an, eta hurrengo urtean fusilatu zuten– joan zen eta Salvador Puig Antich exekutatu zutenean (1974an) bueltatu zen. Garai nahasiak bizi zituen bere familia burgesak eta erregimenaren amaiera eta garai askegoen promesa artean dabiltza, ahal duten moduan.

Izenburua Jean-Baptiste Clément-en poesia batetik hartu zuen egileak, Pariseko komunarekin lotura duen kantua dela diote, baina gaia maitasunaren eta zoriontasunaren nostalgia ere izan daiteke. Eleberrin honetan, haurtzaroaren eta gaztaroaren loraldiak gogoratzen dira eta helduaroaren eta zahartzaroaren gainbeheraz penatzen.

Engaiamendu politikoa ere oso presente dago, baina modu gatatzatsuan aurkezten da, ez era idealizatuan. Fa-

milia “on” batean katalanismoa, anarkismoa, antifrankismoa eta feminismoa agertzen dira eta langile klasekoekin eta pobreekin protagonistak izaten dituen harremanak ere gordin agertzen dira.

Asko gustatu zait, besteak beste, sexualitatea aske bizitzeko nahiarekin deskribatzen diren pasarte homoerotikoak, izan gizon ‘hetero’en artean, izan emakume ‘hetero’en artean; baita manifestazioa eta atxiloketa kontatzen diren zatia ere; edo hildako lagun minen doluak zenbateraino baldintzatu ahal dituen bizitzak.

Egilea kazetaria zen eta protagonista argazkilaria. Bien begirada analitikoak dugu orriotan, aldaketa garai bat ulertu nahian, liburuaren azalean arrokek eta eguzkitakoek ezkatzen dutenari buruz jardungo zaizkigunak. ●